

пример, да не чинимо велике грехе. Да се не љутимо преко мере, да не осуђујемо превише једни друге, да не живимо сувише лошим, сувише прљавим животом... Ово такође није лоше желети... Али како је све то исувише мало у поређењу са тим какве су циљеве себи постављали, какво су духовно савршенство тражили такви хришћани, какав је био свети Григорије Палама!

Па да ли је уопште међу нама и остало таквих људи, какав је био св. Григорије Палама, таквих људи, какве је он штито својим учењем – исихаста? Да ли је остало таквих подвижника који иду тесним путем овакве молитве, подвига и достижу такво савршенство? Браћо и сестре, слава Богу, они постоје! Постојали су и увек ће их бити у хришћанском свету, у хришћанској Цркви! Сетите се да је Христос говорио: „Дођох да бацим огањ на земљу; и како бих желио да се већ запалио! Али се мени ваља крстити крштењем, и како ми је тешко док се то не изврши!“ (Лк. 12, 49 – 50). Има таквих људи који за ову Христову тугу знају не само умом, већ и срцем својим, и прихватају подвигом свога живота, каквим се подвизавао свети Григорије Палама и исихасти, огањ силазећи, Христом спуштени на земљу, примају га у своје душе, у своја срца, у своју природу. И овај се огањ разгорева у њима, гори силним пламеном. У овом нарочитом молитвеном животу овакви људи у којима се реализује, остварује, максимално прибли-

жавање и заједница са Богом, усхођење у силу Божију, ови људи који живе таквим созерцатељним животом, сазнају веома много о Богу, о самима себи и о свима нама. Њима се и даје дар провиђања, прозорливости, јер они имају за циљ само једно, да живе по вољи Божијој. И не само они, већ и да би макар неки од људи схватили вољу Божију и живели по њој. И кроз њих се често воља Божија открива онима од нас, који желе да живе по њој. Кроз њих ова воља увек може да буде откривена, јер њих има, такви људи постоје.

И сада, док се сећамо светог Григорија Паламе, одавајући му молитвено поштовање, немојмо заборавити да и међу нама, било у бучноме граду, било у планинама, било у шумама, било у долинама, било у селима, живе такви људи. Сетите се како о томе говори свети апостол Павле: „Они којих свијет не бијаше достојан, потуцаху се по пустињама и горама и по пештерама и по јамама земаљским“ (Јевр. 11, 38). Они су по својим духовним савршенствима узвишенији од свега што може да постоји у овоме свету! Они постоје и њиховим молитвама постојимо и ми, браћо и сестре, и постојаћемо. Трудимо се да живимо по вољи Божијој, која се кроз њих открива за нас. Зато што је о њима речено, и та је истина непоколебива, да су они со земљи (Мт. 5, 13).

Амин.

манастир Подмаине - храм Усијења Пресвете Богородице са блајословом иџумана јеромонаха Рафаила

**ДРУГА НЕДЕЉА ВЕЛИКОГ ПОСТА - ПАЧИСТА
СВЕТИ ГРИГОРИЈЕ ПАЛАМА**

свешт.муч. Теодосиј Кирунејски, иреј. Атанасиј

Мк. 2:1-12, зч. 7; Јн. 10:9-16, зч. 36

Јевр. 1:10-2:3, зч. 304, Јевр. 7:26-8:2, зч. 318.

иpошoјepеј Всеволог Шиилер

ПРОПОВЕД НА ДРУГУ НЕДЕЉУ ЧАСНОГА ПОСТА

Православна Црква нарочито поштује спомен на светог Григорија Паламу. Осим дана када се празнује по календару, Црква је назначила још и да се спомен светог Григорија Паламе сваке године прославља на другу недељу Великог Поста, јер је његово учење било тако дубоко, тако важно.

Око овога учења се подигло много спорова, браћо и сестре. И читави су се сабори окупљали – и то не један, не два или три – да би одлучили какво је ово учење. Да се можда у њему није поткрајла каква грешка? Неколико се Сабора одржало и одлучили су да је учење светог Григорија Паламе чисто Православно, необично дубоко и важно за духовни живот хришћана. Зато одлуке ових сабора имају тежину одлука Васељенских Сабора, за читаву Васељенску (Православну) Цркву.

Али све до недавно, хришћани готово да нису ни знали за ово учење. И тек у последње време, практично у наше дане, оно

је коначно постало широко познато у хришћанском свету, благодарећи напорима грчких, а још и више наших руских савремених православних богослова.

Око учења светог Григорија Паламе се веома много трудио и објавио први веома интересантан рад о њему, садашњи архиепископ (тада је био прост светогорски монах) бриселски Василије (Кривошеин), који увек служи у нашем храму, када долази у Москву. Затим и познати руски богослов, који је такође живео у расејању, архимандрит Кипријан (Керн). Осим њега, овим се учењем занимао познати руски богослов (мирјанин) Владимир Лоски. Управо је ових дана Московска Патријаршија објавила његово чланке у 8. броју Теолошких радова. На крају, највећи рад и који се распространио по хришћанском свету припада оцу протојереју Јовану Маједорнфу, који ће, узред, ускоро доћи код нас. Он живи и богословствује у Њујорку – на Православном Богословском Институту. Отац Јо-

email: kontakt@manastirpodmaine.org
интернет презентација: manastirpodmaine.org

ван Мајендроф је у Националној Библиотеци Париза пронашао тада необјављивани грчки оригинал дела светог Григорија Паламе, превео га на европске језике, објавио и они су постали познати читавом хришћанском свету. И ето управо због тога Православна Црква данас поштује успомену на светог Григорија Паламу. Та успомена је била свештена у сва времена, а о његовом делу, о његовом учењу, знало се тако мало...

Ко је био свети Григорије Палама и које су основне, главне мисли његовог учења, које је Православна Црква тако високо оценила као најпотребније за духовни живот?

Свети Григорије је живео у XIV веку, пореклом из јако угледне породице, блиске царском двору. Без обзира на то, што је могао да има успешну светску каријеру на царском двору, он је од младости тежио монашком животу и отишао на Свету Гору, где се придружио монасима исихастима.

Исихија је грчка реч и означава тишину, мир. Посебна тишина, посебан мир – мир у Богу. Ово су били монаси, који су живели нарочито строгим хришћанским духовним животом и подвизавали се нарочитим подвигом – такозваном Исусовом молитвом. Она је веома кратка и састоји се из свега неколико речи: „Господе Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме грешног“. Они су се подвизавали, молећи се овом једноставном молитвом, тако да се њихово унутрашње стање на сасвим посебан начин

изражавало спољашњим. Они су творили Исусову молитву, сједињујући је са посебним положајем тела, нарочитим поклонима, нарочитим ритмичким дисањем. Данас је постало модерно занимати се за то. На (Далеком) Истоку, у Индији, су постојали јогини, људи који су на неки посебан начин дисали док су се молили. А код нас у Православљу се развијао духовни живот на другачији начин. На Светој Гори су много боље него у Индији знали да спољашњи начин молитве може одговарати нарочитом унутрашњем стању душе, када се молитва споји са извесним правилима дисања и положаја тела. Узгред, недавно је један познати млади руски проучавалац је у московском журналу „Књижевна питања“ објавио рад у коме говори о Исусовој молитви. Таквом нарочитом молитвом су се молили Исихасти, којима се придружио Григорије Палама. А они који се моле на овај начин, водећи нарочит начин живота, достигну најзвишенији степен духовности, најзвишенију меру облагодатајности. Сила Светога Духа их мења чак на видљив начин. Ево, браћо и сестре, видите на нашим иконама око ликова светих светлост у облику ореола. Ово није некакав симбол нечега што никада није постојало и не постоји. Заиста, око тих људи, око њихових лица, око глава, чак и око читавог тела, појвљује се нарочита светлост, пошто они силом ове молитве прожимајући се са Божанском силом (енергијом), већ унутарње пребивају у Духу Светом, у овој нествореној

светлости, која се пројавила на Тавору у време Преображења Господа Исуса Христа. Ово је тако чудесно, тако дивно, тако невероватно!...

Против тога, да се на путу оваквог молитвеног живота може достићи савршенство и толика мера богоопштења и тада су се подигли многи. Зато су се и сазивали Сабори који су имали за циљ да одлуче: „Да ли је ово учење истинито или није?“ И потврдили су учење св. Григорија Паламе који је иступио у заштиту учења исихаста. Потврдили су га и признали за дубоко православно, запањујуће учење, чији је главни смисао, браћо и сестре, у следећем:

Григорије Палама је учио да је суштина Божија недоступна, и ми не можемо о њој ништа знати и никаквог општења с Богом у Његовој суштини човек као створење, не може имати, будући да је створење ништавно у поређењу са Богом, Који је све створио. Али Бог је окренут ка свету, ка човеку, нарочитим силама – Својим енергијама. У овим је енергијама сами Бог; у овој сили Божијој је присуство Божије савним реално, делатно. Човек је, учио је свети Григорије Палама, створен управо стога, да би задобио, примио ове силе и да би кроз ову примљену Божанску силу (енергију) ушао у општење са самим Богом, тако да читава човекова природа буде преображена, слично ономе како је била преображена Христова природа на Таворској гори у тренутку Његовог Преображења. Циљ и смисао човековог живота се

управо и састоји у томе преображају људске природе, у обожењу.

Какав узвишени циљ! Како се он нама чини недостижан! Чини се да је немогуће достићи овакву светост. Управо зато, понављам, и устали против овога учења. Црква га је, међутим, прихватила, одобрила и прогласила за најдубље учење, засновано на древним Светим Оцима, пошто Григорије Палама није учио сам од себе, већ на основу светоотачког учења о човеку и Богу. Али овоме учењу он је додао и свој сопствени опит, и својим животом објавио истину овог учења.

Не могу вам сада овде говорити о његовом предивном житију у коме је била пројављена ова сила његовог општења са самим Богом. Он је заиста својим сопственим подвигом показивао до каквих висина може досећи човек који се духовно усавршава.

Сваке године у ову недељу, празнујући спомен светог Григорија Паламе, подсећамо се његовог учења, које је сада откривено, највећим делом, од стране наших руских богослова, нарочито јасно, прегледно, детаљно. Не можемо, а да се на дивимо овим последњим циљевима хришћанског живота, које су пред себе поставили овакви хришћани. Не можемо, а да не увидимо да ма колико да смо се подвизавали у нашем хришћанском животу, ми не само да нисмо достигли ове узвишене циљеве, већ их уопште нисмо ни поставили пред собом. Ми веома мало желимо! А Христос од сваког од нас жели далеко више. Шта ми желимо? Па на